

FRITHJOF II

FRITHJOF'S
VENNER

Vårens medlemsnummer
nr. 1/2012

MEDLEMSBLAD FOR
FRITHJOFs VENNER

Redaksjonen:
Fredrik Lange-
Nielsen
Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Bladets adresse
Frithjofs Venner Post-
boks 134 Sentrum
3251 Larvik

Bankgiro.
2510 14 79032

Venneforeningen:
Leder
ledig

Web- adresse
www.frithjof.no

Sats/layout,
trykking
Print Konsult,
Boks 80
3162 Andebu

Takk til alle bidragsy-
tere. Ideer til stoff og
bilder er velkommen

Forsidebilde:
Vårpussen begynte
24. mars
Foto: Erling Augland

Jubileumsboka
«Losskøyta Frithjof - 100 år
med Losing og Lystseilas»

Vil du glede en båtentusiast, henvend
deg til:

Krohn Johansen Forlag
Treschowsgt. 3A
3256 Larvik - Tlf. 33 11 18 04

Pris: kr. 100,-
**Ekspedisjonsgebyr
og porto kommer i tillegg.**

Innhold

Kjære Frithjofvenner	4
Rapport fra mastegruppa	5
Frithjof II, skrogutbedring høsten 2011	6
Årsberetning, Frithjofs Venner	10
Vårpussen	12
Dansen på Måkeskjær	16
Seilingssesong 2012	18
Seilingsplan	20
Foreningen Larvik sjøfartsmuseum	23
James Ronald Archer, vår egen Frithjof-forsker	26
Vikingtiden tilbake i Tønsberg	30
Nye Frithjofgensere	37
Organisasjonsmodellen	39

Murerfirma Org.nr. 987 011 122 mva

Andreas Losnegård

Daglig leder (Andreas): 92 45 19 82

Mail: andreas@losnegard.no *Web: www.losnegard.no*

Kjære Frithjofs venner!

Den første del av skrogutbedringen er utført, og båten er trygt tilbake i Larvik klar for vårpussen og en ny sesong på sjøen. En ny sesong som er beroende av at vi sammen klarer å samles til dugnadsinnsats, drive aktivt vedlikehold og samle inn nødvendige midler til vedlikehold og bemanning av skøyta.

Nøkkelordet er organisering og hvordan Stiftelsen og Frithjofs Venner kan bruke sine ressurser på den smarteste og mest effektive måten til skøyta's beste.

For at vi skal kunne bevare denne kultur-skatten og samtidig oppleve den gleden skøyta gir oss, så må vi få til et godt samspill og en god ansvarsdeling mellom de forskjellige hovedoppgaver, samtidig som vi må tilpasse oss de økonomiske rammebetingelser som vårt lovverk gir oss.

Sakte, men sikkert, søker vi nå å legge opp til et tettere samspill mellom Stiftelsen og Frithjofs venner for å kunne bruke våre verdifulle menneskelige ressurser til beste for skøyta og oss selv.

I løpet av vårsesongen har vi forhåpentligvis kommet i mål med en ny organiseringsplan, der vi tar for oss fagområdene:

- Historisk gruppe
- Økonomi og søknader felles for Stiftelsen og Frithjofs Venner
- Vedlikeholdsprogram, kontakt mot båtbyggere og organisere dugnadsarbeide.
- Seilingsansvarlig med opplæring av skippere og mannskap, seilkurs og sikkerhet på sjøen.
- Markedsføring, reklamemateriell, medlemsblad og kontakt mot næringsliv og det offentlige.

Jeg ønsker alle en fin seilsesong og krysser fingrene for at vi klarer å skaffe tilstrekkelig med økonomiske midler til gjennomføring av neste trinn av skrogutbedringen og det forestående mastprosjektet. Takk til Maritime Center Fredrikstad AS for arbeidet med den første delen av skrogutbedringen og en stor takk til alle, store og små, som stiller opp for skøyta!

En stor takk rettes også til styremedlem Egil Jahre som nå må trekke seg tilbake fra Stiftelsen som følge av at Vestfoldmuseene (Vestfold Fylkesmuseum) har meddelt at de trekker seg ut av Stiftelsen. Vi ønsker Egil velkommen til fortsatt deltakelse blant skøyta's venner !

Seilerhilsen fra

Einar A. Andersen

styreleder i Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Rapport fra mastegruppa

Etter å ha stått ringbarket over tre vintre, siden september 2009, er nå treet felt og fraktet ut av skogen.

Even Farmen som har lang skogsarbeiderfaring, fulgte med som eksperthjelp og la det digre treet presist og flott ned etter at det hadde stått omtrent hundre år i skogen i Siljan. Even hadde og ved hjelp av telefonkatalogen og veiadresse sporet opp Nils Petter Holt fra Grorudveien som hadde sagt seg villig til å hjelpe til med traktoren sin. Tusen takk til han for uten traktor hadde det aldri gått; 20 meter furu er ganske tungt...

Treet ble slept ned til veien og ligger nå ferdig barket og klar for frakt ned til Larvik. Vi hadde en flott dag i skogen og tusen takk til de som var med!

Støl hilsen fra mastekomiteen

Masta er felt.

Masta prøvesittes av Vigdis og Linda.

Frithjof II, skrogutbedring høsten 2011

Prosjektrapport

Dato: 14.12.11

Til: Stiftelsen Losskøyta Frithjof II
v/leder Einar Andersen

Fra: Byggeleder Dag Ottar Vold

Utførte arbeider

Frithjof II ble seilt over til Fredrikstad i slutten av september og tatt på slipp for oppstart skrog-arbeider medio oktober. Planen var i utgangspunktet å starte arbeidet medio september, men på grunn av motorproblemer ble avreisen fra Larvik utsatt med en uke, noe som gjorde at Maritime senter Fredrikstad måtte omprioritere ressurser og utsette oppstart Frithjof med en måned.

Planlagte arbeider med utskifting av dårlige bordganger i undervannsskroget på babord side akter og på styrbord side i baug er utført i henhold til tilbud. I tillegg viste det seg at en tidligere reparasjon med utskifting av nest nederste bordgang i en bordlengde på begge sider fra baug og akterover, var feil utført og måtte repareres. Disse hudplanene var montert uten at tilstøtende bord var høvlet og justert i natene med den følge at natene var videre inne enn ute noe som gjør at drevingen lettere trykkes inn under belastning (jmf. nesten-havari under Nordisk Seilas for noen år siden). Nå er disse bordene skiftet og feilen utbedret.

Videre ble det oppdaget at tre av bunnstokkene i baugen har forskjøvet seg, slik at det ikke lenger var materialkontakt mellom bunnstokk og kjølplanke/forstevn. Dette er nå utbedret ved å skimse med ny eik i tillegg til at bunnstokkene er festet med gjen-

nomgående bolt. Det ble besluttet å bruke galvaniserte bolter i eika da dette er det originale materialet i båten (for å unngå unødig galvanisk tæring).

Under åpning av skroget i akterskipet, viste det seg at det manglet drenering i en tømring. Drenering er nå etablert slik at ikke vann blir stående i treverket.

Generelt sett er Frithjof II i god stand i de konstruktive delene av skipet som spant, ribber, stevnevner osv.. Det er påløpt noen timer for reparasjon av ribber samt noen timer for fjerning av ishud, flytting av ballast og klinking av ribber.

Etter anbefaling av Maritime senter Fredrikstad, ble det fjernet et hudbord i fribordet på styrbord baug for lettere og kunne konkludere på skutas beskaffenheten også over vannlinjen. Her er spant og ribber i orden, men hudbordet var dårlig over spantene. Dette gjaldt flere bord i samme området og det ble besluttet å bytte ca. 20 løpemeter bord (tilbudets resterende løpemeter) i et samlet felt for å spare tilpasningsarbeid pr. bord.

I tillegg er det byttet to stk. pullere, en på babord baug og en på styrbord akter.

Gjenstående arbeider

Gjenstående arbeider består i å slutføre påbegynte arbeider med dreving og priming. Skuta skal deretter sjøsettes for så å trekkes opp på slippen igjen for sluttarbeider

Dieseltankene har fått nye inn- og avløp.

Ken Aarsten Transport AS Kranbil

Utleie/salg av lagercontainere
Transport/kranbiler
Tlf. 41 60 70 80
www.derdubor.noken_aarsten

RørleggerSenteret

Kirkestrødet 1, (Skottebrygga) 3263 Larvik

Tlf. 33 18 43 15 – 33 18 49 34

Mob. 980 11 455 / 913 96 341 – Faks 33 18 20 59 –

www.rorleggersenteret.no

Vi utfører alt av rørleggerarbeid for bolig og industri – Butikk med stor utstilling

PORSGRUND

Frithjof II, skrogutbedring

Forts. fra s. 7

(slippen frigjøres midlertidig for sjøsetting av Flekkerøy). Det vurderes om en skade i stråkjølen skal utbedres nå eller om den skal utsettes til senere. Dette tas stilling til så snart det foreligger et kostnadsestimat på arbeidet.

Utført dagnadsarbeid

Dieseltankene i båten er fjernet og tatt til Larvik for rengjøring og modifisering. Det skal lages til en utjevningssmulighet mellom de to tankene som vil forenkle og gi bedre sikkerhet ved dieselfylling og motordrift på skuta.

I tillegg er det skiftet en skroggjennomføring i toalettet og satt inn ny ventil samt skiftet messingfittings, slanger og slangeklemmer. Sjøvannsfileret på kjølevannsinntaket er flyttet til en mer egnet plassering samt at slanger og slangeklemmer også her er byttet til nye deler.

Videre nødvendig reparasjonsarbeid i skroget

Det viser seg at flesteparten av jernklinkene i ribbene er rustet av i overgangen mellom hud og ribber og må byttes. Dette er et stort arbeid og forutsetter at innredningen i båten må ut. I tillegg er det nødvendig å skifte ut noen flere hudbord i fribordet. Omfang her er foreløpig ikke spesifisert nøyaktig, men kan registreres relativt enkelt med bankeprøver. Av spantene i båten, er det foreløpig bare registrert ett spant som må skiftes (bubord i akterskipet ca midt på motor).

To dårlige bord i akterenden er fjernet.

Nye bord er på plass i baugen.

SKROGUTBEDRING av Losskøyta Frithjof II - vinteren 2011/2012

TRINN 1 utbedring utført ved Maritime Center Fredrikstad AS

Arbeidet utført i dialog med Norsk Kuturminnefond og Riksantikvaren

Båten ble overlevert MCF lørdag 24. september 2011 og båten var tilbake i Skottebrygga søndag 18. mars 2012. Utbedringsarbeidet hos MCF er fulgt opp av Dag Ottar Vold og Erling Augland

Som det fremgår av bildene så var det særdeles påkrevd med en skrogutbedring. Sammen med båtbygger la man opp til en utbedring i 2 trinn slik at seilingssesongen 2012 kunne opprettholdes.

Trinn 1 utbedringen har tatt for seg utvendige utbedringer på skroget slik at man har fått avdekket og vurdert hva som vil kreves utført som trinn 2 utbedring, der deler av innredningen må demonteres for bl. a. utbedring av spant. Utbedringen for Trinn 1 (båtbygger og dugnasinnsats) avsluttes etter vårpussen og er foreløpig budsjetert med kr. 390.000

Se forøvrig bilder fra skrogutbedringen på vår nettside www.frithjof.no

Trinn 2 utbedringen er foreløpig beregnet å ligge på ca kr. 300.000 i

Årsberetning for Frithjofs venner 2011

Styret i Frithjofs Venner har hatt følgende sammensetning i 2011:

Leder:

Nestleder: Frode Walderhaug

Kasserer: Bjørn Hellner

Sekretær: Ronald Nilsen

Styremedlem: Fredrik Lange-Nielsen

Styremedlem: Vigdis Mette Amlie

1. varamedlem: Per-Kristian Eidskjeld

2. varamedlem: Dag Ottar Vold

3. varamedlem: Linda Nilsen Augland

Andre sentrale funksjoner:

Dugnadsansvarlig: Fredrik Lange-Nielsen

Seilingsansvarlig: Erling Augland

Materiell/rekvisittansvarlig:

Vigdis Mette Amlie

Redaktør medlemsblad:

Fredrik Lange-Nielsen

Web-ansvarlig: Erling Augland

PR-gruppe ansvarlig: Vigdis Mette Amlie

Representanter i styret for Stiftelsen Loskøyta Frithjof II:

Einar A.Andersen og Erling Augland

Generelt

Styret har hatt 6 styremøter og 2 pakke-møter for utsendelse av medlemsbladet. Seilingsansvarlig har deltatt på ett møte i forbindelse med seilingsplanen og ulike arrangementer. Det ble ikke valgt noen leder på årsmøtet, og styret har fordelt de ulike lederoppgavene mellom seg. Men det blir noe begrenset aktivitet når vi ikke har en leder.

Det er ikke avholdt medlemsmøter i denne styreperioden.

Medlemsoversikt

Pr. 31.12.11 var antall medlemmer som har betalt medlemskontigent 148. Av disse var det

26 familiemedlemskap. I tillegg kommer 32 medlemmer som har livsvarig medlemskap.

Medlemsbladet

Bladet har kommet ut med to nummer i 2011. Redaksjonen har bestått av Fredrik Lange-Nielsen., Vigdis Mette Amlie og Brit Lehne.

Dugnad

Det ble utarbeidet en dugnadsplan for 2011. Dugnadsdag ble forandret fra mandager til tirsdager klokken 1800. Vårpussen startet 8.februar og 3.mai var Frithjof seilklar. Fredrik Lange-Nielsen har hatt ansvar for planlegging og rekruttering av folk. Ansvaret for å lede dugnadsøktene har vært fordelt mellom Fredrik Lange-Nielsen, Bjørn Molvig og Erling Augland.

Vedlikehold og oppgradering av skøyta har vært et gjennomgående tema på alle styremøtene. Behov for større investeringer/omkostninger har vært drøftet med Stiftelsen. Høsten 2010 hadde styret en revisjon av handlingsplanen for oppgradering av Frithjof II.

Høst 2011 ble Frithjof II tatt opp på slipp i Fredrikstad for utbedring av skroget. I samarbeid med Stiftelsen ble Dag Ottar Vold oppnevnt som byggeleder, for å sikre at arbeidet ble utført kvalitetsmessig og mest mulig kostnadseffektivt. Videre har medlemmer fra Frithjofs Venner reist til Fredrikstad og utført dugnad mens båten var der. Det vises til egen rapport om dette arbeidet. Blant annet er dieseltankene tatt ut for rensing.

Dugnad – Lager

Vi har i 2011 fått et nytt lager for oppbevaring av utstyr med mer. Styret og stiftelsen har gjort en avtale med et borettslag om leie av kjellerlokaler ved Skottebrygga. Dette er gjort

i samarbeid med andre båteiere og lokalene er pusset opp som en del av leieprisen. Oppussingen er stort sett ferdig og lokalene er tatt i bruk og de gamle lokalene er nå avviklet.

Reparasjon

Vi har også i 2011 hatt motorproblemer. På slutten av sesongen fikk vi problemer med girkassa som har medført at noen turer måtte avlyses.

Masteprosjektet

Vi har fått et tre av Fritzøe Skoger. Treet ble valgt ut og ringbarket høsten 2009. Videre plan er nå å få felt treet før påske 2012, før snøen forsvinner, og så få treet fraktet til Larvik for tørking etter at det er barket.

Skipperutvalget

Skipperutvalget, består av Bjørn Molvig og Hans Petter Skontorp. Styret har bedt skipperutvalget utrede kriterier for godkjenning av skipper som kan føre Frithjof for motor. Disse foreligger, og vil bli behandlet av styret. Videre har styret bedt skipperutvalget igangsette prosess for godkjenning av en ny skipper.

Skottebrygge / Indre Havn

Fredrik Lange-Nielsen er med i et utvalg som har fokus på utvikling av Indre Havn og Skottebrygga

Seilsesongen 2011

Vi har i 2011 gjennomført nok en sesong uten passasjersertifikat, noe som innebar at vi ikke

kunne ta betalende passasjerer med på tur.

Vi har gjennomført seilkurs med 4 deltakere over 5 kvelder. Vi har hatt 6 bestilte turer med gaveinntekter med til sammen 58 gjester. To av disse turene var med ungdom. Vi har hatt 1 åpen tur til Svenner. Vi har gjennomført Kulturskrinet over 10 dager med til sammen 510 unger om bord disse dagene. Vi har gjennomført 4 sjørøverturer for barn i forbindelse med Glade Dager i Stavern. Pga motortrøbbel høst 2011, ble tre planlagte medlemsturer / arrangementer avlyst.

Gjennomførte medlemsturer / aktiviteter:

- Pinsetokt til Fredrikstad, Seil Isegran.
- Nordisk Seilas
- Colin Archer dagene hvor vi var med både på Svenner og på Skottebrygga.
- Risør trebåtfestival (jentetokt)
- Havnefestival i Kragerø

På disse turene har det totalt vært med 42 personer pluss at vi hadde noen ekstra dagsgjester på regattaen i Risør.

Seiling for unge

Vi har i 2011 kjørt "Den kulturelle skolesekken" for alle 5. klasser på skolene i Larvik. Det var med noen ungdommer på Nordisk Seilas. To av de bestilte turene var med ungdom.

Det planlagte seilkurset i samarbeid med Den Norske Turistforening (DNT Ung) ble avlyst pga for få påmeldte.

Forts. side 14

Årets sesong i tall ser slik ut sammenlignet med de tre siste årene:

	2011	2010	2009	2008
Turer for medlemmer	27	24	17	21
Charterturer	0	0	10	5
Seilkurs	5	5	4	4
Åpne turer Svenner	1	3	2	2
Kulturskrinet / Larvik Kommune	10	0	8	0
Sponsor / andre ubetalte oppdrag	6	3	5	2

Vårpuss

I skrivende stund er Frithjof stoffet av Skjerfheimkollektivets ungdom som håper å få betalt i form av en seiltur.

Hun ble løftet på land 23. mars i krybba fra Alfred Andersen. En gigantisk rosa containerkran ytterst på revet løftet henne ut av vannet som en lekebåt, og satt henne fra seg omkring 40 meter inne på land.

Allerede dagen etter var Marit Ønvik, Sergej Stefanovic og Tommy Ellefsen igang under dugnadssjefens hektiske ledelse. Dagen etter sørget driftssjefen for framdriften og Vigdis Amlie, Line Lund og Michael Wagner skrapte i vei i nydelig vårvær.

Nå er skutesida, fenderlisten og rekka vaskeket, skrappt, flekket to strøk og malt/stoffet 1 strøk. Takk til Bjørn Molvig, Karin Has-

sum Larsen, Anne Thorenfelt og Mads Enlien som har vært med opptil flere ganger.

Det er planlagt drøyt 20 dugnadsøkter for å utføre ca 60 spesifiserte oppgaver som skal være gjennomført når båten er seilklar 1. mai. Men vi planlegger å møtes i Skotta en gang i uka sommeren igjennom for å fikse og vedlikeholde tauverk og lignende og bidra til litt båtmiljø i Skotta.

Fredrik

Nye bord skal males. Mads Enlien (16) pusser fenderlista.

Anne Thorenfelt skrapper rekka.

Støtt Frithjof II med Grasrotandelen fra Norsk Tipping

Slik gjør du:

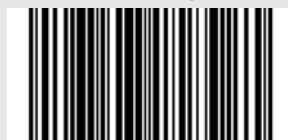
Få spillerkort hos kommisjonær, eller på www.norsk-tipping.no.

Ta med deg strekkoden og ditt spillerkort til en kommisjonærer, eller send SMS: GRASROTANDELEN 977151694 til 2020 (tjenesten er gratis) eller Internett: www.grasrotandelen.no eller www.norsk-tipping.no, eller bruk Norsk Tipping Mobilspill.

LOSSKØYTA FRITHJOF II
Organisasjonsnummer: 977151694

GRASROTANDELENTM

32774977151694

Takk for at du støtter oss via
Grasrotandelen

Årsberetning for Frithjofs venner 2011
Forts. fra side 11.

PR Gruppa

PR gruppa sto bak medlemsfesten vi hadde den 29. oktober. Det var igjen en hyggelig og vellykket fest. Bjørn Molvig fikk på festen heder og ære for at han i 10 år har vært skipper for Larvik kommunes Kulturskrin, og fraktet over 5000 5.klassinger på tur til Malmøya.

PR- gruppa har med jevne mellomrom sendt inn informasjon til ØP om aktiviteter / turer som er åpne for alle.

Grassrotandel / Norsk Tipping

Pr 31.12.11 er det 22 personer som har registrert seg som "grassrot" spiller i Norsk Tipping. Dette har innbrakt i 2011 kr. 10.654 til Stiftelsen.

Frivillige bidrag

I forbindelse med utsending av medlemskontingenten for 2011 ble det oppfordret til frivillige bidrag. Dette innbrakte kr. 2.700.

Frithjofs internett side

Eling Augland har stått ansvarlig for vår internettside www.frithjof.no. Vår internettside har vært kontinuerlig oppdatert med ny informasjon og bilder fra de siste aktivitetene.

Svenner, Stavernsodden Fyr og Orlogsbriggen Fredriksvern

Vi er støttespiller i disse prosjektene.

Utfordringer fremover

Vi har drevet Frithjofs Venner i 28 år, på frivillig basis. Vi har oppnådd utrolig mye og har vært og er en aktivt og levende historie- og kulturbærer om losskøyta Frithjof II og livet knyttet til denne.. Det er en utfordring fremover å opprettholde denne aktiviteten samt få en fornyelse av aktiviteter og krefter.

Styret i Frithjofs Venner

Frode Walderhaug, Bjørn Hellner, Vigdis Mette Amlie, Ronald Nilsen, Fredrik Lange-Nilsen, Dag Ottar Vold

A DVOKATENE

HELLENES, AUNE, SVEEN & JØLBERG DA

Besøksadresse: Torvet 11, 3256 Larvik

Postadresse: P.B 245, 3251 Larvik

Tlf.: +47 33 18 52 00

Mob.: +47 92 60 54 44

Fax: +47 33 18 45 12

E-post: soh@advokateneilarvik.no

www.advokateneilarvik.no

www.faugstad-elektro.no

Faugstad

ELEKTRO

Alt innen elektro i Larvik og omegn.
Gunstige priser. Kontakt oss for en
uforpliktende samtale.

Bredochsgt. 1

3256 Larvik

Tlf.: 33 16 38 00

Fax: 33 16 38 01

Dansen på måkeskjær

*Dansen den går ut på Måkeskjær
i lyse sommernetter,
guttene svinger den de har kjær
i nattens friske vind.
Det blåser så herlig fra havet der,
det skulper og det skvetter.
Badet i lys ligger Måkeskjær,
i ild og måneskinn.*

*Småbølger kruser sjøen,
binker som sølv om øen,
trekkspillet låter fra båtene,
allting forhekses av låtene.
Øynene stråler og kinnen,
blusser så varmt i mot vinden.
Aldri forglemmer jeg nettene der,
utpå Måkeskjær.*

*Blodet blir heftig og dansen vill
og alle øyne blanke;
skyggene flakker og bålets ild
til tramp og trekkspillåt!
Langt klinger lokkende dans og spill
og stjeler hver en tanke;
Måkeskjær stevner hver ungdom til
i blomstersmykket båt.*

Småbølger kruser...

*Trekkspillet låter den hele natt
til leken og til dansen!
Månen den blekner og går forlatt
til ro blant fjerne trær.
Ungdommen stanser og ser betatt
mot solskinn og glansen,
takker for gledene de har hatt
i natt på Måkeskjær*

Småbølger kruser...

Hansen & Arntzen Co. AS

Langesundsvn. 106, 3960 Stathelle

BÅTBYGGERI

MEK. VERKSTED

SLIPP – REP. VERFT

PLASTREP.

BÅTUTSTYRSBUTIKK

Tlf. kontor: 35 96 78 80 – Butikk: 35 96 78 83 – Fax: 35 96 38 10

*Takk til våre annonsører
for den gode støtten de gir Frithjofs Venner*

*Vi oppfordrer våre medlemmer til
å bruke firmaene som støtter oss.*

Seilingssesongen 2012

Generelt

Husk at seilingsplanen er ferskvare, endringer kan komme. Seilingsplanen som er trykket i medlemsbladet, er IKKE å betrakte som endelig. Følg med på seilingsplanen som ligger på hjemmesiden www.frithjof.no, den vil til enhver tid være oppdatert. Har du ikke tilgang til internett, kan du kontakte seilingsansvarlig hvis du lurar på noe. Alle turer er med utgangspunkt Skottebrygga, hvis det ikke er spesielt opplyst om annet.

Seilkurs

Vi åpner sesongen med seilkurs onsdag 16. mai. Dette er ikke bare et reint seilkurs, men også et båtkjennskapskurs. Seilingen er selvsagt rettet inn mot gaffelriggen, og de tingene som er spesielt ved denne. Vi har satt opp fem onsdager til dette, og håper å vekke interesse for å seile en gammel båt med gaffelrigg. Ansvarlig er Fredrik Lange-Nielsen, som er en av våre mest erfarne skippere. Påmelding til Fredrik på tlf. 33 12 57 05 / 90 56 79 56.

Pris kr. 400, forhåndsbetaling v/påmelding.

Åpne turer

Årets første tur til Svenner blir søndag 20. mai. Våre turer til Svenner er åpne for alle. Bli med og opplev perlen Svenner på forsommeren. Turen er gratis. Vi seiler selvfølgelig hvis forholdene tillater det, men hensikten med disse turene er også å være i land på Svenner. Finn din egen lille fjellknaus å slappe av på, eller prøv fiskestanga fra et svaberg. Mulighetene er mange. Svennertur gjentas flere ganger i løpet av sesongen, en gang i juni og to ganger i august. Se seilingsplanen.

På St. Hans dagen 24. juni blir det mulig for barn å få seg en sjørøvertur med Frit-

hjøf. Det blir korte turer på 45 minutter med avgang fra Dampskipsbrygga i Stavern.

Medlemsturer

Vi har planlagt å åpne tursesongen med pinsetur til Fredrikstad, 25. - 28. mai. På øya Isegran omtrent midt i byen, ligger Maritime Center Fredrikstad. Her har det vært båttreff i pinsa i noen år nå. Vi har deltatt noen ganger før, det er meldt om en trivelig pinsehjelg i godt båtmiljø. Det blir selvfølgelig også en liten regatta i all vennskapelighet.

Se <http://sail.isegran.no> hvis du er interessert i bakgrunnsstoff.

Påfølgende helg er det "Langesund Internasjonale Shantifestival". Dette er et arrangement som har vært arrangert 17 ganger, men Frithjøf har ikke vært med før. Tidligere har det ofte kollidert med Færderseilasen. Vi tror dette blir en helg med god maritim stemning.

For mer info: <http://www.lmsf.no/index.php?pr=Shantifestival>

SSCA, Seilskøyteklubben Colin Archer, eller Colin-klubben som vi kaller den til daglig, arrangerer sin skøytere-gatta 15. - 17. juni. Denne regattaen har blitt arrangert to-tre ganger nå, men vi har blitt forhindret alle gangene. Sted er Horten indre havn og farvannet utenfor. Vi håper vi slipper tekniske eller andre hindringer i år.

St. Hans aften er det åpning av Glade Dager i Stavern. Vi skal vise oss fram i havnebassenget under åpningsseremonien. På kvelden prøver vi å få Frithjøf en tur på fjorden, kanskje vi deltar i båtkortesjen? Er det noen som har lyst på en båttur, så si fra til seilingsansvarlig.

Noen dager etter dette er det avreise til Hals i Danmark, for deltakelse i Nordisk Seilas. Dette er et skandinavisk samarbeid, en vennskapelig kappseilas for tradisjonelt riggede fartøyer. Andre vertshavner i år er Uddevalla i Sverige og Risør. Oppholdet i Risør skal også inneholde deltakelse i et historisk spill i Lyngør. Det er markering av 200-års jubileet for "Slaget i Lyngør". Hjemkomst fra Nordisk Seilas er ca. 8. juli. Se www.nordiskseilas.org for mer info.

Helgen 20. til 22. juli er vi invitert av Ula Vel til å være med og feire deres 75-års jubileum. Ula var jo Frithjofs første hjem, og er en naturlig del av Ulas maritime historie.

Helgen etter arrangerer Bragdøya Kystlag i Kristiansand, Forbundet Kysten sitt årlige Landsstevne. Vi håper våre medlemmer og skipperer kan bidra til å få Frithjof med på dette arrangementet. Det er et stykke å reise, ca. 100 nautiske mil hver vei. Det bør kunne bli en grei "fantetur" med passelig korte dagsetapper. Det blir mulig å hoppe på og av underveis, det er god kommunikasjon langs kysten med f.eks. buss.

Helgen etter Landsstevnet er det Risør Trebåtfestival. Her møtes trebåtinteresserte for å se på hverandres båter og snuse inn den deilige lukten av nytt og gammelt treverk. Frithjof drar direkte fra Kristiansand til Risør uten å være hjemom i Larvik. Det er ikke nødvendig å ha vært med på turen fra Kristiansand for å delta i Risør. www.trebåtfestivalen.no

Helgen etter Trebåtfestivalen er det Kragørø Havnefestival. Denne var ny i 2010 og Frithjof deltok både i 2010 og 2011. Vi ble godt mottatt med god bryggeplass og frokost i telt på brygga. Mange maritime aktiviteter i byen.

Lørdag 18. august er det Svennerseilasen i Larvik. Det er noen år siden vi har vært med der, og vi håper å få til en liten skøyteklasse i år. Det er regatta rundt Sven-

ner, og seilerfest på Seilerhytta om kvelden.

Sjøfartsmuséet i Porsgrunn har igjen invitert oss til museumsdag. Frithjof er en del av Porsgrunns sjøfartshistorie, siden den er bygget der i byen. Vi går til Langesund fredag og ligger over der. Forhåpentligvis blir RS 2 Langesund fra Langesundsfjorden Kystlag med opp til Porsgrunn lørdag formiddag.

Påfølgende uke er det Kystkulturuke i Langesund, og vi har tenkt å delta den avsluttende helgen. Vi var der i 2010, og selv om deler av den helgen regnet bort, var det en hyggelig tur. Langesundsfjordens Kystlag er arrangør, og vi får "kremplass" i havna.

BLI MED PÅ TUR!!

Hilsen seilingsansvarlig, og styret i Frithjofs Venner.

Seilingsansvarlig: Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27 / erling@augland.net

Tlf. 33 47 17 00

Pindslevn. 1B
Boks 1063,
3203 Sandefjord

SEILINGSPLAN 2012

Vi gjør oppmerksom på at det kan komme endringer underveis i sesongen. Oppdatert seilingsplan vil ligge på vår hjemmeside www.frithjof.no under menyvalg "Seilingsplan".

Dato	Tid	Sted	Arrangement
16. mai	1800 - 2100	Skottebrygga	Seilkurs, åpent for alle. Info v/ Fredrik Lange-Nielsen, 33 12 57 05 / 90 56 79 56.
20. mai	1000 - 1700	Skottebrygga	Pris kr. 400, forhåndsbetaling v/påmelding. Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
23. mai 25. - 28. mai	1800 - 2100	Skottebrygga	Seilkurs 2. kveld Larvik - Fredrikstad Pinsetur til "Sail Isegran" i Fredrikstad. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
30. mai 1. - 3. juni	1800 - 2100	Skottebrygga Larvik - Langesund	Seilkurs, 3. kveld Shantyfestival i Langesund. Maritim helg med shanties og moro. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
6. juni 10. juni	1800 - 2100 1000 - 1700	Skottebrygga Skottebrygga	Seilkurs, 4. kveld. Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
13. juni 15. - 17. juni	1800 - 2100	Skottebrygga	Seilkurs, 5. kveld. Larvik - Horten SSCA regatta, "Colin-klubbens" egen skøyteregatta, for medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
23. juni	1200	Stavern	Åpning av Glade Dager i Stavern. Vi seiler rundt på havna og viser oss frem under åpningsseremonien. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
23. juni 24. juni	1800? 1200 - 1300 - 1400 - 1500	Stavern Stavern,	Båtkortesje. For medlemmer. Glade Dager i Stavern. Sjørøverturer for barn.
27. juni - 8. juli		Larvik - Hals - Uddevalla - Risør - Larvik	Dampskipsbrygga Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
20. - 22. juli		Ula	"Nordisk Seilas", vennskapelig kappseilas for tradisjonelt riggede båter. Åpent for ungdom. Info v/ Fredrik Lange-Nielsen, 33 12 57 05 / 90 56 79 56
22. juli - 2. august			Ula Vel feirer 75 år og har invitert oss til å ligge ved brygga og kaste glans over feiringen. Larvik - Kristiansand - Risør For medlemmer, vi seiler til Landsstevnet i Forbundet Kysten på Bragdøya i Kristiansand. Mulighet for på- og avstigning underveis. Retur til Risør Trebåtfestival. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27

Dato	Tid	Sted	Arrangement
2. - 5. august		Risør	Risør Trebåtfestival, for medlemmer, Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
10. - 12. august			Larvik -Kragerø Havnefestival i Kragerø. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
18. august	1000	Larviksfjorden	Svennerseilasen. Tur- og havseilas i Larviksfjorden og rundt Svenner. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
19. august	1000 - 1700	Kommunebrygga v/Seilerhytta	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
26. august	1000 - 1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27.
31. august - 1. september (båten legges igjen i Langesund)			Larvik - Langesund - Porsgrunn Tur til Museumsdag i Porsgrunn, for medlemmer. Vi går til Langesund fredag og overnatter hos Langesunds fjordens Kystlag. Lørdag går vi i følge opp til Porsgrunn. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27
7. - 9. september		Langesund	Kystkulturuke i Langesund hele uka, vi deltar siste helgen. For medlemmer. Info v/ seilingsansvarlig Erling Augland, 33 11 08 46 / 98 23 18 27

INGENIØR OG ENTREPRENØRFORR.

H.&K. SANDNES A/S

Hegdal, 3261 Larvik - Tlf. 33 12 52 77

SØNDERSRØD

33 11 80 60

dag-arild.bakken@ngbutikk.net

MURERMESTER

JAN EIDE A/S

Mur - Puss - Flisarbeid

Tlf: 950 68 185 / 33 11 45 38

www.faktorx.no/janeide

Foreningen Larvik Sjøfartsmuseum – det fjerne i det nære, eller omvendt

James Ronald Archer

Om en forening, en samling og en bygning

Sjøfarten går i bølgedaler, og det store og kontrastrike feltet rommer alt fra næring til fritid, storseilas og kystfart, geografiske spenn mellom det hjemlige og verdensvide. I en tid da skip ennå var registrert i Larvik, og lenge før antallet lystbåter var større enn antallet måker i Oslofjorden, kom noen fremsynte menn sammen for å se tilbake. Paradokset bestod ikke bare i å bevare det foranderlige og se fremover. Larvik var sjøfartsbyen i tillegg til industribyen, med over hundre skip samtidig på det meste, med 1000 mann i arbeid. Hvalfangsten stod sterkt. Fiskere, loser og fyrfolk befolket kysten.

Uten dette initiativet fra Larviks Sjømannsforening ved formannen Thomas Arbo Høeg i 1926 hadde ikke Larvik hatt noe sjøfartsmuseum. Med utgangspunkt i sjømannsforeningens samlinger og næringens egne folk (både sjøfolk og redere), ble det dannet en egen forening for å arbeide for saken. Appellen fra den gang gjelder fortsatt: La ikke gjenstandene forsvinne ut av byen. Her kan de belyse byens skipsfart og tilknyttede næringer...

Undrenes tid var ikke forbi: Samlingen vokste jevnt og trutt uten noe permanent lokale å vise den frem i. Den sjansen kom først en god generasjon etterpå, da det ble tatt et privat initiativ for å restaurere Den gamle tollbod i Kirkestredet. Bygningen fra 1730 hadde gjennom tidene rommet alt fra

prest, trikotasjefabrikk, forsamlingslokale og felleskjøpets lager, foruten etaten mange har et inderlig forhold til. Tilstanden var langt fra god, og tilbyggene var knapt noe estetisk pre for strøket. Takket være private midler til restaurering lykkes det å få Larvik kommune til å overta bygningen mot at innholdet skulle fylles med kultur. Første og annen etasje skulle stilles til Sjøfartsmuseets disposisjon.

I mai 1962 åpnet herligheten. Inntil nåværende og tiltrengte oppussing har publikummere, turister, skoleklasser og interesserte kunnet nyte de mange spennende gjenstandene, som på ekte skippervis og i pur glede over endelig å ha et lokale, var tapetsert over enhver ledig kvadratcentimeter. Raritetskabinett? Til tusen. Museumshistorie? Ja. Sjarm? Absolutt. Formidling av en sammensatt og verdensomspennende kultur til ettertanke i en firkantet verden? Det også. Spennende oppdagelser for gamle og ung? Definitivt. Sammenheng og konsekvens? Selv det. Samlingens kjerne er en omfattende samling skutebilder som reflekterer en farverik, men pyntet side av sjøtilværelsen. Også modeller understreker det håndfaste grunnlaget.

Ikke å forglemme alt det andre, i stor rikholdighet og bredde: Spennende, levd liv med sjømannstøy og frivaktsarbeider, skipskister og mannskapsbilder. Eventyrtradisjonen i Larvik med kanoen brukt til Nilens kilder på 1950-tallet og Magnus Andersen som

Larvik Sjøfartsmuseum.

nalkart fra ferden med «Viking» over Atlanteren. Krokodilleskinn og Peter Wessel. Hvalfoster på sprit og tåkelur. Pinnekompass og flagget fra Pol III 9. april 1940. Egen avdeling for Thor Heyerdahl og Colin Archer. Båtbyggerredskap, tegninger, fotografier. Pionerene, hvalfangere, oppdagere og alle de navnløse som gjorde jobben sin. De er der. De mange tusen gjenstandene trengte bare litt oppbacking av arkivsaker og bøker. Også på det feltet er samlingene rike, med uvurderlig referansemateriell og oppslagsverk.

Etter hvert forstod de frivillige, entusiastiske kreftene at tiden etterspurte mer enn den virkeligheten som i små formater kunne rommes innendørs. Derfor har museet deltatt aktivt i å skaffe antikvariske fartøyer til byen, både flytende og mindre flytende, for de som har fulgt med i artikkelserien i medlemsbladet. Samlingen inneholder også seilsnekke, gigg og pram. Frithjof var og er en selvsagt

ting å delta i, likeledes initiativet til å bringe hjem «Jærbuen». Derfor har Sjøfartsmuseet representanter i Stiftelsen losskøyta Frithjof II og eier selv «Jærbuen», som drives i samarbeid med Larvik Museum.

Helt frem til 1995 stod foreningen selv for museumsdriften, med innsamling, katalogisering, formidling og sommeråpent hele sesongen. Da kom den nye bølgen med museumssammenslåinger, og man innså at fremtiden lå i flere fagfolk, mer offentlig ansvar og de jevne muligheter fast ansatte på felles midler gir. Museum er også profesjon, ikke bare pasjon. Men pasjonen fortsetter, selv om sjøfartsmuseet nå drives som en del av Larvik Museum i Vestfold-museene: Foreningen Larvik Sjøfartsmuseum er like selvstendig som enhver annen forening, driver i takt med sine lover og har et styre der den maritime næringen fortsatt er representert. Tradisjonene må følges i en

Interiørbilde fra hovedsalen.

tradisjonsrik næring. Eierskapet til museumsgjenstandene står fast. Vi samler inn, og har siden 2007 et spesielt ansvar for «Jærbuen». Vi deltar i formidling og arrangerer selv eller i samarbeid med andre foredragskvelder, senest i løpet av denne vinteren.

Derfor avslutter jeg med noen selvfølgeligheter: La ikke gjenstander som forteller om vår felles maritime historie forsvinne – gi dem heller til oss. Vi ønsker oss flere medlemmer som for en årlig symbolsk sum er med å sette fokus på og støtte det maritime, historiske Larvik. Og vi ser frem til en nyrestaurert Gamle tollbod der hele spekteret av vår rike tradisjoner kan vises frem i det eneste rene sjøfartsmuseum mellom Oslo og Porsgrunn.

Det er flott med sjønær plassering midt i det historiske området mellom Herregården og

Tolderodden, og blir enda bedre med trebåtmiljø og flere maritime aktiviteter straks nedenfor i Skottebrygga. Mulighetene er mange i den utrolige helheten som Larviks maritime verden kan tilby.

Hører du palmesuset over Heyerdahls ekspedisjoner eller lyden av brått som bare lossene kjente for å vite hvor de var? Ser du oldefars furete ansikt på et bilde fra Rio eller «Dronningen» i den engelske kanal? Har du fortsatt følelsen av utreise og hjemkomst etter en sesong på feltet? Har du fortsatt dragningen mot utfart – og retur? Da kjenner du deg igjen. Da er du hjemme, i et museum og en samling som har hele verden i den nære horisonten.

Interesserte kontakter james.ronald.archer@gmail.com

Møte med en Frithjofforsker, James Ronald Archer

Fredrik Lange-Nielsen

Ringetonen gjentar seg noen ganger. Så løftes røret av i den andre enden. Jeg forestiller meg at James har en telefon med dreieskive og eget telefonrør som løftes av. Han svarer i hvertfall "Archer" med en vennlig verdighet som ville kledd en britisk butler.

James er fast bidragsyter til Frithjofs Venners medlemsblad og formann i Larviks Sjøfartsmuseum siden 1994. Denne gangen ønsker jeg meg en artikkel om sjøfartsmuseet. De seinere årene har medlemsbladet presentert de ulike båtene museet har i sitt eie, men ikke selve museet. "Jaa... joo," James kunne godt forsøke å skrive litt om sjøfartsmuseet. Men hva var det vi ønsket å få vite noe om. Han fikk noen forslag og jeg penset over på neste oppgave.

Det har seg slik at Larvik sjøfartsmuseum har vært med i stiftelsen Lossekøyta Frithjof II siden formannen Justus Henry Archer (Colin Archers barnebarn) meldte seg til interimsstyret som skulle få prosjektet i gang. Hans unge slektning James, var aktivt medlem av sjøfartsmuseet den gangen. Vinteren 1986 skrev han sin først artikkel i medlemsbladet om Tolderodden. Den oppsummerte bygningens historie og slo til orde for at det måtte komme fortgang i bevaringsarbeidet og at den gamle betegnelsen "Tolderodden" måtte tas i bruk igjen også om bygningen.

James Ronald Archer.

James kom også med i historisk museal gruppe sammen med Justus og Even Farnen og har gjort seg bemerket med en lang rekke artikler til medlemsbladet over 26 år. Da det skulle skrives en bok om Frithjof til venneforeningens 10 års jubileum gikk James Ronald grundig til verks. Han leverte et unikt historisk verk ikke bare om Frithjof, men om losvesenet, losene, konstruktørene og menneskene som var

knyttet til båtens historie frem til 1949.

Jeg forklarer James Ronald at det er på tide vi får et portrettintervju av ham i medlemsbladet. Han kan styre sin begeistring. Han ønsker ikke oppmerksom for seg selv, men for de sakene han brenner for – men OK. Vi avtaler å ta det over telefon – til uka eller noe.

To uker seinere: "Hallo, James – du trodde jeg hadde glemt det nå? –" Det er vel lov å håpe" svares det.

- *Hvor lenge har du vært opptatt av historie? – Alltid kanskje?*

Jeg har jo bestandig vært klar over at jeg var i slekt med en legendarisk skikkelse, og ble tidlig interessert i familiehistorie. Min oldefar var Colins yngste bror. Det lå til rette for å utvikle historieinteresse i min oppvekst. Jeg føler meg privilegert sånn

sett. Archerfamiliene hadde en del kontakt med hverandre, så det var nok fars tremening Harry (Justus Henry) som fikk penset meg inn på maritim historie. Jeg begynte som guide på sjøfartsmuseet som 16 åring i forbindelse med Colin Archers 150 års jubileum i 1982. Da Frithjof dukket opp i 1984, var jeg klar for å engasjerer meg og møtte sammen med et 20 talls andre i september 1984 for å danne venneforeningen. Men jeg har aldri brukt sjansen til å bli praktisk båt-menneske. Jeg hadde nok ikke kommet meg til Svenner en gang hvis det ikke hadde vært for Frithjof. Og det tok noen år før jeg kom dit. Da hadde jeg vel alt skrevet en artikkel om Svenner som loshavn. Vi i historiegruppa fant frem historisk materiale om loshavnene i distriktet og skrev tekster som kunne leses om bord.

Men det flotte med Frithjofs venner var jo at man ikke trengte å ha båt selv og at medlemsgruppa var så variert”.

- Ja, vi spenner jo fra tømrere og loser til bokormer som du selv, supplerer jeg.

James minnes russevenner som mente han måtte være født i et bibliotek. ”Men Norsk Sjøfartsmuseums leder i mange år, Svein Molaug, var også en landkrabbe”, forsvarer James seg”. Uten sammenligning for øvrig”.

- Det er klart Frithjof og sjøfartsmuseet trenger den slags ekspertise uansett hva slags krabber de kan sammenlignes med, tenker jeg.

Alle behøver jo ikke vite hvor fallene er festet. ”Nylig ble jeg kontaktet av en som stammet fra en los i Nevlunghavn og ønsket å få vite mer om familien, fortsetter James. Han var glad for å bli henvist til min artikkelserie om losene i Nevlunghavn.

Min interesse for historien rundt Frithjof ledet videre til loshistorie og etter hvert hovedoppgave i etnologi om losene i Larvik losoldermannskap fra 1850 til 1911. Jeg undersøkte losenes liv.

Hva gjorde? Hvordan levde de? Hvordan ble de oppfattet av sin samtid? Var de brautende og uvørne som Ulabrand, eller beskjedne avholdsmenn som sønnen Thor Ula? Jeg fant at de var begge deler. Det var stor forskjell på loser. Noen ville bygge opp myten om den tapre, frie losen som dro ut i all slags vær. Men virkeligheten viste et strengt regulert yrke. Losene i Larvik Losoldermannskap var bare godkjente for området i ytre Oslofjord fra Langesund til Fredrikstad, og de hadde et stort ansvar.

Men det var hard konkurranse om oppdragene. Losskøytene kunne gå helt ned mot Danmark på jakt etter skip. Det kunne føre til at det ikke var loser igjen hvis et

Forts. neste side.

Tannlege
HENNING MYHRE AS
 MNTF

Kongegt. 31, 3256 Larvik
 Tlf. 33 18 23 30

Arkivar Archers bolig sentralt i Halden.

skip skulle komme seg inn til kysten uten å ha møtt los lenger ute. Da jeg begynte på hovedoppgaven min i 92 var det ikke skrevet mye om denne typen historie. Jeg måtte gå til kildene og sette sammen kunnskapen selv. Men det er jo det som er morsomt. Det ble et pionerarbeid, og det er stadig noen som leser oppgaven. Men loshistorie er et lite felt. Det er ikke noe forskningsmiljø rundt det. Jeg kjenner ikke til andre bøker som tar for seg loshistorie på samme måte som Frithjofboka” sier James

Det høres ut for undertegne som Fritjhofs venner kan smykke seg med å ha dyrket frem en landets fremste forskere og eksperter på loshistorie.

Ja, jeg jobber som arkivar i Halden historiske Samlinger. Jeg henter inn kilder, rydder og ordner for folk som søker etter historisk informasjon. Jeg har ansvaret for 2500 hyllemeter med papir som bør være ryddig nok ordnet til at det lar seg gjøre å finne den type informasjon som folk er på jakt etter. Vi har 850 arkivskapere, det vil si organisasjoner eller personer som har produsert bevaringsverdig materiale, og det skal lages kataloger over alt vi har.

- Hvordan er arbeidsstedet ditt, spør jeg.

James forteller at selv om han har en uavhengig og selvstendig jobb, har han ni kolleger i de historiske samlingene med ulike ansvarsområder. Kontorene ligger på ærverdige Rød herregård. En kollega arbeider med historiske gjenstander og en annen

med fotosamlingen. Museet har ansvar for historiske bygninger som festningen, et gammel bomullspinneri, et bygdetun, en herregård og et teater.

- *Og du har selvfølgelig et gammelt hus selv spør jeg?*

"Ja, det er blitt tidkrevende hobby", bekrefter James. Jeg kjøpte gatens styggeste hus med eternittplater og en heslig blåfarge på vinduene. Men fasongen var fin, beliggenheten sentral, og huset var fra 1853. Under eternitten fant jeg panel og tømmervegger så nå er huset igjen kledd med okerfarget panel. Etter hvert har jeg funnet gammel brystning, gamle dører, tapeter, himling og spor av grue. Veggene har i sin tid vært

klint med leire slik det var vanlig mange steder. Leiren ble kastet på veggen og malt. Det har jeg også gjort. Jeg har gravd leire tatt den med hjem og klint den på. Det var litt vanskelig å få den til å henge så jeg måtte jukse litt med hønsenetting. Men nå er det ferdig i kjøkkenet og malt i en nesten blodrød farge som ser ut til ha vært brukt opprinnelig.

- *"Dette huset høres ut til å være museumsmann verdig. Send oss et bilde" avslutter jeg.*

Jeg takker for samtalen og ser frem til en ny artikkel fra sjøfartsmuseet formann de siste 18 årene, James Ronald Archer.

ALBERT BÖE
ETABL. 1886

INDUSTRI & ISENKRAM
TLF. 33 14 11 00 • LARVIK

LÅGAVEIEN 7, ØYA, LARVIK
ÅPENT: MAN-FRE 8-17 • TORS 8-18 • LØR 9-15

**STORT PARTI INTERNATIONAL BÅTPRODUKTER
SOM VC17, CRUISER, MICRON, DREVSTOFF ETC.
FOR POLERING, FJERNING AV ALGER**

30-50% RABATT

369,-

**OBS! PRIS-
STIGNING I 2012!**

NORGES RIMELIGSTE KVALITETSTAU!

SIRIUS 500 TAU 8mm.x25m m/
spleiset øye, rødt eller blått.
Veil. 545,- nå kun **250,-**

ORION 300 TAU 8mm.x20m.
sort/hvitt, rødt/hvitt.
Veil. 340,- nå kun **150,-**

ORION 300 TAU 8mm.x10m.
sort/hvitt, rødt/hvitt.
Veil. 210,- nå kun **100,-**

ORION 300 TAU
8mm.x10m. Rødt.
Veil. 210,- nå kun **100,-**

ORION 300 TAU 10mm.x15m.
sort/hvitt, rødt/hvitt.
Veil. 345,- nå kun **125,-**

ORION 300 TAU
10mm.x25m. sort/hvitt
Veil. 575,- nå kun **200,-**

POLARIS 500 TAU
12mm.x20m. rødt, blått
Veil. 680,- nå kun **250,-**

ORION 500 TAU
12mm.x20m. rødt/hvitt
Veil. 540,- nå kun **250,-**

**RULLESETT
med kost
KUN**

35,-

Vikingtiden er tilbake i Tønsberg

Fredrik Lange-Nielsen

En gang for ikke så lenge siden møtte jeg et uventet syn i Hotell Oseberg. Midt i en hop lett oppskrudde konferansedeltakere stod to sindige håndverkere og skar snirklete vikingornamenter i tre. De varslet det som skulle komme. De varslet ikke bare gjennomførelsen av landets flotteste vikingskip, men ga oss en forsmak på det vikingteateret som nå utfolder seg ved Tønsbergkanalens bredd på "Vikingodden".

En vakker vårdag i 2012 parkerte jeg bilen ved porten til fortiden og ruslet tilbake til 800-tallet sammen med en høyreist viking i rustred vadmelskofte. Håret veltet ut av den grovstrikkede lua og nedover en liten kappe i tovet ull som dekket bryst og skuldre. Geir Røvik(ing) og hans medarbeidere inviterer besøkende inn i et komplett tablå fra den tiden da vestsiden av Folden – Vestfold - var Norges navle med store høvdinger fra Borre i nord til Kaupang og Nesjar i sør.

Geir er daglig leder for Stiftelsen nytt Osebergskip. Han stammer egentlig verken fra vikingtida eller Vestfold, men klærne gjør det. Verktøyet og teknikkene som brukes til å bygge Osebergskipet er også de samme som for 1200 år siden.

Stiftelsen har gjort grundige studier av alt som er gravd ut i Oseberghaugen. De har hentet inn en ekspert på vikingverktøy fra vikingskipsmiljøet i Roskilde, Thomas Finde-
rup. Han har bidratt til at prosjektet har Nordeuropas - for ikke å si verdens - beste samling av vikingverktøy. Mye av båtbygg-
gerverketøyet den gangen skilte seg lite fra det som er blitt brukt i vår tid.

Ut mot kanalen reiser stevnene på et vikingskip seg 5-6 meter over bakken. Rundt på båten er 4-5 mann i gang med ulike oppgaver. En står på et stokkestilas og smører toppen av stevnen med tjære, mens en annen ligger på midten av båten og styrer med et eller annet på den ytterste bordgangen av bunnen, som heter meginhufr. Mellom båten og kulturhuset holder noen på i et telt og bearbejder ormehodet, halen og flere deler til skipet.

På tomte i mellom ligger eikestokker og krumme grener som skal bli til bord og spant strødd utover. Spanter med stor vinkel mellom sidene skjæres ut i ett stykke. Geir og hans folk har reist land og strand rundt for å finne frem til de rette emnene. Bare ett av 120 eiketrær har de rette formene. En kraftig stamme med grein skal bli til spanter. På den ene siden av kjølen er grenen spant, mens spantet på motsatt side skjæres ut av stammen.

Og spantene skal ikke spikres til bordene slik det etter hvert ble vanlig i vikingskipene, men de skal surres fast slik man gjorde i tidlige vikingskip. Bordene eller plankene er skåret til med festeklamper og "tråden" som blir brukt er hvalbarder som må kokes og knytes mens de er varme. Plankene er ikke skåret ut med sag men resultatet av at svære eiketrær på omkring en meter i diameter blir kløvet i sin fulle lengde til normalt 16 "kakestykker". Hver av disse danner emner som hugges og høvles til planker med øks og høvel. Geir viser meg et kjempekakestykke og trekker frem tommetokken. Denne stokken må ha vært over 1,6 meter i diameter ved rota, forklarer

han. De største plankene blir opp mot 40 cm brede. Det krever rettvekst eik med diameter på 1,20 meter. I tillegg må trærne være uten store greiner de første 8 meterne. Da må de gjerne være svært høye og ha vokst i tett eikeskog. Slik skog har det vært lettest å finne i Danmark. Derfor er mye av tømmeret hentet derfra. Men det 15 meter lange greinfrie kjølemnet, fant de langt om lenge i egen bakgård, hvis Jarlsberg hovedgård kan omtales slik.

- *Men vi må over på selve prosjektet, Geir. Hvordan kunne noen begynne på et slikt prosjekt?*

”Man trenger en båtbygger som brenner for et slikt prosjekt. Jeg har lenge drevet mitt eget båtbyggeri på Fjærholmen og hatt store prosjekter om jeg må få promotere min virksomhet litt. Hvis du tar en tur på Telemarkskanalen til sommeren finner du spor etter meg. Jeg restaurerte ”Henrik Ibsen” (en båt, red. anm.).

Men Osebergprosjektet fikk sin spede begynnelse en dag i 2001. Bernt Hjalmar Christensen ba meg vurdere prisen på en fullskala kopi av Osebergskipet. Han hadde lyst på en slik båt. Jeg gjorde noen beregninger og foreslo omkring 8 millioner 2001 kroner. Året etter ble det trommet sammen et møte der blant andre Gisle Bjørnstad og Arne Solhaug deltok. I 2005 etablerte vi en stiftelse som staket ut retningen videre.

Skipet skulle brukes til forskning, undervisning og formidling knyttet til vikingtiden og Osebergfunnet. Stiftelsen etablerte etter hvert samarbeid med Universitetet i Oslo, Kulturhistorisk Museum, Vikingskipshuset, Vikingeskibsmuseet i Roskilde, MARINTEK i Trondheim og Vestfold fylkeskommune.

Fra da av begynte ballen å rulle. Vi fikk 150 000 av Vestfold fylkeskommune til et forprosjekt. Vi utarbeidet et totalbudsjett på omkring 12 millioner og fikk laget en modell i skala 1:10. Vi ønsket blant annet å finne ut hvorfor Osebergskipkopien som ble bygget i 1988 forliste allerede på jomfruturen under seil.

Vestfold fylkeskommune og Tønsberg kommune har lagt 3 millioner hver i potten. Sparebankstiftelsen DnB nor har bidratt med 1.5 mill, Sparebank 1 Nøtterøy-Tønsberg kr. 450 000, og ecbostiftelsen har gitt 50 000. I tillegg har vi fått mange bidrag fra privatpersoner hvorav det rauseste har vært 1 million kroner. Nå i innspurten er vi en hel liten bedrift her.

Jeg regner med at bortimot 20 mann går her på full tid hver dag. Her er guider og båtbyggere med fagbrev. Enkelte, som jeg, har delvis full lønn. Andre får delvis økonomisk kompensasjon, mens noen jobber gratis. Dette er jo gøy og lærerikt å være med

Forts. neste side

HILDE'S RENHOLD *miljø*
FAGMESSIG RENHOLD

Tlf.: 951 89 120
www.hildesrenhold.no

på.

Vi organiserer mange frivillige som bidrar på andre måter enn båtbygging. Vi trenger f. eks et seil. En egen vevegruppe har vevet seilet på 81 kvadratmeter av ull. Prosessen er dokumentert på hjemmesiden vår. I tillegg har tekstilgruppa laget tidsriktige klær og fottøy. Det er satt av faste dager for frivillig innsats på tirsdager og lørdager.

- Hva med Gokstadskipet "Gaia"? Blir det noen igjen som vil leke med henne?

Det er klart! Gaia er gøy. Vi begynte å seile med Gaia i fjor. Gokstad kystlag har neppe fått brukt henne så mye på mange år. Vi måtte jo lære å seile vikingskip. Dette er en vinn-vinn situasjon. Jeg ser for meg samseilinger i fremtiden. Matchracing med vikingskip kanskje – eller kapproinger forbi Tønsberg brygge eller Framnes. Sammen kan vi ta med store firmaer på uforglemmelige strandhogg i landets flotteste skjærgård.

Vi har også innledet et samarbeid med 1.

Forts. neste side

Geir Røvik viser en kløvd eikestamme.

← *Et nytt bord i stevnen oljes.*

*Vikingtiden er tilbake i Tønsberg,
Forts fra side 33.*

Slagen sjøspeidergruppe som nå heter Oseberg speidergruppe. Vi tror samarbeidet vil være til glede og nytte for begge parter.

Telefonen til Geir ringer. Klokka passerer 17 00 en fredag kveld. Det er kvinnen som kaller. Geir legger på og går inn for landing. "Du må fortelle leserne dine at vi har en mengde flotte foto av prosessen og tekstilproduktene våre på hjemmesiden. Vi har reist et glasshus ved siden av skipet. Der kan Frithjofs venner kjøpe vikingartikler.

Hva med et fadderbilde til kr 12 000, heng det i stua og støtt en god sak, eller du

kan støtte oss med et skjold for kr. 10.000. Da får du ditt navn på messingplate i skjoldet. Årer er vi utsolgt for, men man kan jo kjøpe en genser eller noen nagler hvis økonomien er stram. Ta en titt på hjemmesiden osebergvikingskip.no. før dere kommer og handler, men kom snart, den som ikke kommer hit før 20. juni går glipp av en 12 hundre år gammel byggeprosess som utfolder seg i vår tid - du er herved advart.

Trykkblyanten er gått tom for bly.

Jeg takker for samtalen og tørker svetten ut av ørene idet Geir forsvinner inn i brakka for å skifte kostyme. Den mannen kan mer enn å bygge båter!

Bruk din lokalelektriker

H A F A

E L E K T R O • A S

LARVIK Tlf: 33 13 38 88

Sommersalg

Det er salg i "Frithjof-butikken"
så forny sommergarderober hos oss!!!

Vi kan tilby blå eller hvite t-skjorter i følgende størrelser:

12 - 13 år, 12 - 14 år, m, l, xl,

til kr 100 pr. stk.

Begrenset utvalg i farge og størrelse.

Vi har også hvite caps til kr 50 og
hvite nett til kr 25. Alt materiell
har Frithjof- logo til dekor.

Det er også noen få kassetter igjen
på lager til kr 25.

Har du ennå ikke skaffet deg og alle dine venner jubileumsboka "Losskøyta Frithjof- 100 år med Losing og Lystseilas", har du fremdeles muligheten. Boka er skrevet av James Ronald Archer, og er en svært interessant

beretning om Frithjofs unike historie.

Selges for kr 100.

Ta kontakt med Vigdis Mette Amliø,

tlf. 33130016/ 98044105.

HURRA

Det er igjen mulig å bestille den populære marineblå Frithjof-genseren!!

Genseren er i bomull og polyester med flosset innside, har høy krage med snor, og kort glidelås i fronten. Den leveres marineblå i ulike størrelser.

Pris: kr 300,-

For å få en liten oversikt før bestilling, ønskes forhåndsbestilling innen 10. juni til Vigdis Mette Amlie, tlf: 33130016 / 98044105, vigdis-amlie@hotmail.com

BUGGE HOLDING AS

CO/Harald Sverdrup Bugge

Boliger til leie i Larvik

Tlf. 917 33 382 - Adr. Nansens vei 17, 3260 Larvik

E post: haraldbugge@hotmail.com

www.norwegian-holiday.com

Larvik Havn KF

- Revstien

LARVIKHAVN

www.larvik.havn.no

Styret i Frithjofs Venner

Leder:

Nestleder:

Kasserer:

Bjørn Hellner, 97071239,
E-post: bjhellne@online.no

Sekretær:

Ronald Nilsen,
33 18 68 05 / 948 91 364

Styremedlemmer:

Fredrik Lange-Nielsen
Vigdis Mette Amlie

Vara medlemmer:

Dag Ottar Wold,
33190783 / 45404424
Linda Nilsen Augland,
92 05 30 61
Anne Thorenfeldt
97 61 21 17

Valgkomité:

Frode Walderhaug
Brit Lehne
Hans Petter Skontorp.

PR-komité:

Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Vårpuss/ dugnad:

Fredrik Lange-Nielsen/Erling Augland

Seilingsansvarlig:

Erling Augland
33 11 08 46 / 98 23 18 27
E-post: erling@augland.net

Driftssjef:

Erling Augland.

Materiell/rekvisittansvarlig:

Vigdis Mette Amlie

Medlemsbladet:

Fredrik Lange-Nielsen
33 12 57 05 / 90 56 79 56
E-post:
fredrik.lange-nielsen@bufetat.no
Brit Lehne
90 02 92 52
E-post:
brilehne@online.no
Vigdis Mette Amlie
33 13 00 16 / 98 04 41 05
E-post:
vigdis-amlie@hotmail.com

Styret i Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Leder, Einar A. Andersen, Frithjofs Venner
Erling Augland, Frithjofs Venner
Bjørn Hellner, Kystlaget Fredriksvern
Fredrik Lange-Nielsen
Per Kristian Eidspjeld,
Larvik Museum

Norconsult

Rådgivende ingeniører

Losskøyta Frithjof II eies av en stiftelse som står ansvarlig for drift, vedlikehold og restaurering. Skøytas venneforening - Frithjofs Venner - har som oppgave å støtte opp om Stiftelsens arbeid og å skape et levende miljø rundt båten.

Bli med du også! Støtt opp om bevaringen av Frithjof II. Bli medlem i "Frithjofs Venner". Det koster lite, men er til stor hjelp for oss, og du får selv mye igjen for medlemskapet. Det forplikter ikke til dugnad eller annen form for innsats, men har du lyst til å arbeide aktivt med bevaring av Frithjof II, er du hjertelig velkommen.

Aktiv eller ikke, så vil du få tilsendt vårt medlemsblad "Frithjof II". Bladet speiler aktivitetene i foreningen og inneholder ellers artikler med historisk tilsnitt knyttet til Frithjof og kystkulturen. Her får du også tilbud om gratis medlemsturer med Frithjof II, og invitasjoner til fester og forskjellige arrangementer. Medlemsskapet gir deg bedre muligheter til å bli kjent med skøytas historie. Samtidig er du med på å sikre at Frithjof blir bevart for framtiden, og får seile i sitt opprinnelige farvann.

Velkommen blant Frithjofs Venner:

Ja, jeg/vi ønsker medlemskap

Navn:

Sendes til:

Adresse:

Frithjofs Venner

Poststed:

Postboks 134

Sentrum

Telefon:

3251 Larvik

- ☐ Enkelt medlemskap (kr 300,- pr. år)
- ☐ Familiemedlemskap (kr 400,- pr. år)
- ☐ Pensjonister (kr 150,- pr. år)

☐ Aktiv

☐ Passiv

Hvis du vil slippe å klippe i bladet, kan du kopiere eller skrive av talongen.

Bli en "FRITHJOF VENN"!